

Устойчив дърводобив с въжени линии в ДГС – Черни Осъм

Планинският релеф на района край с. Черни Осъм е едновременно красив и предизвикателен, защото е силно пресечен. Преобладават стръмни и много стръмни терени – 98.4 % от площта, а често срещани са урвисти склонове, остри и заоблени била, дълбоки долини.

Голямо предимство са сенчестите изложения (58.5 %), които подпомагат развитието на влажни и свежи горски местообитания с висок бонитет. Това благоприятства стопанисването на ценни насаждения, на които добивът е планиран в горскостопанските планове.

Проблем обаче е малката гъстота на пътната мрежа – 8.34 л. м/ха на залесена площ, или 70 км за цялото Стопанство, от които 52.8 км са пригодени за специализирано движение, в т.ч. противопожарна техника. Спецификата в географските и релефните условия на територията на ДГС – Черни Осъм, налага използването на въжени линии за усвояването на дървесината.

Трасирането на въжената линия представлява процес, при който с помощта на бусола се следва избран азимут, или с други думи – формата на терена. Измерват се ъглите, наклоните (в проценти) и разстоянията между точките. Всяка линия има индивидуален характер – може да достигне дължина от 1800 м и да включва над 50 опорни точки (колчета). Използва се жалон по избрания азимут и човек с жалон на определена точка, измерва се наклонът и от бусолата до колчето в метри. Ъгълът се мери на нивото на очите и се записва в проценти. Всяко колче има номер на точка, като началната точка се оборудва с котвен трап и въжето се закрепя за живо дърво, а крайната точка – с т.нар. глуха подпора

и котва. Ширината на просеката е до 10 метра, считано от корона до корона, за дългометражните и до 4 метра за късометражните линии.

Всяка линия се обслужва от екип от 4 – 5 души – оператори на горна и долна станция и прикачвачи в сечището. Системата работи на сортиментен принцип с обхват на въжето около 40 метра във всяка посока. Една смяна може да усвои около 30 м³ дървесина.

Инж. Светослав Велешки – старши лесничей в ДГС – Черни Осъм, е човекът, през когото минава всяка въжена линия – от проекта до пускането ѝ в експлоатация. Той споделя, че работата е сезонна, стига времето да позволява, въжените линии работят без прекъсване. Почиства се след всяка сеч – дървесните отпадъци се събират на купчини около дърветата, а добивът се извършва внимателно и поетапно, като се усвоява не повече от 25 % от насаждението. Този подход към дърводобива съчетава традиция и иновация при устойчивото управление на горите със силно пресечен релеф и мисъл за бъдещето на българските планини.

Методът на работа е запазен и

Долна станция на въжена линия

Бусола и скалата за измерване на ъглите

Инж. Цочо Банковски и инж. Светослав Велешки в процес на трасиране на поредната въжена линия

предаден на лесовъдите от инж. Цочо Стоев Банковски, който е трасирал повече от 240 въжени линии в цяла България. Обучил е специалисти не само в ДГС – Черни Осъм, но и в други стопанства у нас. 80-годишният лесовъд е посветил целия си живот на работата в българските гори. След дипломирането си във ВЛТИ работи в Горско стопанство – Клисурса, а след това – в ГС – Ново село, (сега ДГС – Априлци) като главен инженер. Десет години отдава на Институт за гората – БАН. Бил е кмет на с. Бели Осъм, а след това – главен технолог в ДГС – Троян, директор на Народен парк „Централен Балкан“, а впоследствие – и на „Леспром – Троян“ ЕАД, където отговаря за район Черни Осъм.

Годишно в района на Черни Осъм се изграждат около 10 дългометражни въжени линии, всяка от които обслужва обект с минимум 300 м³ запас. Линията се изгражда преди маркирането на насаждението, а работата започва след проверка и одобрение от РДГ – Ловеч.

Основните видове сечи, при които се използват въжените линии, са групово-постепенна и пробирка. В Стопанството от помощ са и конски бригади, които формират близо половината подвоз от целия дърводобив. Конете, използвани със самар или влачка, продължават да бъдат ценен помощник в труднодостъпните места.

Частна местна фирма с дългогодишен опит извежда дърводобива в района, съобразявайки се с природните и техническите условия.

Д-р инж. Павел ПАВЛОВ